

smulkumas. Titnaginisme inventoriuje nemaža iš mezolitinės Nemuno kultūros paveldėtų dirbinių tipų: įtveriamųjų ašmenėlių, trapeciųjų, rėžtukų, laibųjų skaldytinių. Tačiau pasikeitė skalčių delijimo technika – nerasta nei mikrorėžtukų, nei lancetų. Gluobių gyvenvietės kirvis (pav. 2:24) taip pat rodo mezolitinių tradicijų tąsą, tačiau toks elementas, kaip platėjantys ir retušuoti ašmenys, yra būdingas jau viduriniajam neolitui (Rimantienė R. 1984, p. 118). Nors gyvenviečių keramika labai sunykusi, tačiau ir menkos šukelės patvirtina, jog tyrinėjami paminklai priklausė neolito laikotarpiui.

Gyvenviečių topografinė padėtis vienoda – visos jos buvo įsikūrusios ant II terasos ir gana toli nuo upės. Tokių gyvenviečių vietos pasirinkimą reikėtų sieti su pirmauoju limnėjinės transgresijos etapu. Ši teiginį patvirtina ir tai, jog nei vienoje gyvenvietėje nesaptikta vėlyvajam neolitui būdingų rėdinių.

Gluobių skmens amžius gyvenvietės egzistavo vidurinio neolito pabaigoje – III t.pr.m.e. pab.

NAUJI AKMENIS AMŽIAUS PAMINKLAI VIDURIO LIETUVOJE

Virgilijus Valickis

1975–1987 metų laikotarpyje Vidurio Lietuvoje buvo aptikta ir surinkta nemaža skmens amžius žemės paviršiuje rastų titnaginių dirbinių. Straipsnio autorius, pasinaudojęs E. Ivanausko informacija, daugumą nurodytų vietovių aplėkė ir papildė medžiagą. Kartu su Istorijos instituto bendradarbiu A. Girininku titnaginį inventorių buvo suklasifikuotas. Trūkstant tam tikram skmens amžius laikotarpiui būdingos medžiagos, o taip pat jai esant gan mišriai, daugumą paminklų datuoti atsisekyta. Šio darbo tikslas –

nurodyti naujų radimviečių situaciją ir apibūdinti jų medžiagą.

Radimviečių situacijoje ir kai kurios pastabos:

1. BIVYLIAI, Kauno raj., Užliedžių apyl., Nevėžio kair. krante, selpoje, ariamame lauke, 500x100 m ploto ruože. Beveik pusę dirbinių sudaro šoniniai grandukai, kurie daugiausiai gaminti iš nuoskalų.

2. BRUŽIAI, Kauno raj., Raudondvario apyl., Kerkklės upelio ir Nemuno deš. krante, apie 150 m į V nuo kaimo kapinėčių.

3. DAUČIONYS, Kauno raj., Daugeliškių apyl., Apie 100 m į P nuo kaimo sodybų, Nemuno slėnyje, 500x100 m ploto ruože. Iš dirbinių galime pažymėti mezolitui būdingą įtveriamąjį ovalinį titnaginį kirvelį ir didesniąją dalį visų dirbinių sudarančius šoninius grandukus.

4. JADAGONYS, Kauno raj., Raudondvario apyl., Apie 200 m į R nuo kelio Žepyskis–Pavilkijys, apie 600 m į Š nuo Jadagonių alkakalnio, apie 300 m nuo Nemuno kair. kranto, ariamame lauke.

5. JAUČAKIAI, Kauno raj., Raudondvario apyl., Pakerkklės miško 23-io kvartalo keliuke, apie 300 m į P nuo Jaučakių piliakalnio. Išlikęs apie 20 cm kultūrinis sluoksnis. Sprendžiant iš titnagų skaldymo, galėjusi būti titnagų skaldykla.

6. KAPITONIŠKĖS, Kaišiadorių raj., Rumšiškių apyl., Apie 150 m į P nuo KPI vasaros stovyklos sporto aikštelės, Nemuno plaunamame krante, apie 100 m ruože. Išlikęs apie 30 cm kultūrinis sluoksnis.

7. KAUNAS, Muziejaus gatvė. Radiniai surinkti iš Nemuno vagos iškastose žemėse, kas rodo netoliese buvus skmens amžius gyvenvietę. Iš radinių pažymėtini du strėlių antgaliai: netaisyklinga trapecija ir trikampis strėlės antgalis, retušuotu visu paviršiumi. Taip pat aptikti du kauliniai dirbiniai: durklas ir adiklis (IEM

2349:1-2).

8. KRIEMALA, Kauno raj., Raudondvario apyl., Nemuno slėnio pušynėlyje, apie 500 m nuo upės deš. kranto. Apima 100x150 m, dolis ploto ariama. Iš radinių pažymėtinas pergniaužtinis titnaginis kirvelis (ruošinys).

9. KRIŪKAI, Šekių raj., Kriūkų apyl.. Apie 100 m į R nuo gyvenvietės, Nemuno slėnyje, ariamame lauke, 1 km ruože.

10. KULAUTUVA, Kauno raj., miestelio V pakraštyje, apie 100 m į PV nuo senosios Kulautuvos sodybų, I terasoje, apie 300 m nuo Nemuno deš. kranto, 300x200 m ploto ruože.

11. KURMAGAĻA, Jonavos raj., Kulvos apyl.. Apie 50 m į ŠR nuo Z. Zdanovičiaus sodybos, ariamame lauke.

12. PAKALNIŠKĖLIAI, Raseinių raj., Betygalos apyl.. Apie 100 m nuo Dubysos kair. kranto, 150 m į Š nuo T. Rūpeikos sodybos, I terasoje, smėlyne, 100x50 m ploto ruože.

13. PAŽAISLIS, Kauno miestas. Apie 100 m į V nuo jachtklubo uosto vartų, paplautame Nemuno krante.

14. VILKIJA, Kauno raj., miestelio centre, Nemuno pakrantėje, ties buvusią sinagoga.

15. ZAPYŠKIS, Kauno raj.. Apie 100 m į Š nuo senosios bažnyčios, Nemuno paplautame krante.

BRŪKŠNIUOTOSIOS KERAMIKOS KULTŪROS FORMAVIMASIS RYTŲ LIETUVOJE

Algirdas Girininkas

Brūkšniuotosios keramikos ir vėlyvosios Nervos kultūrų ryšiai pirmą kartą pastebėti tyrinėjant Rytų Lietuvos vėlyvąjį neolitą ir Latvijos brūkšniuotąją keramiką (Girininkas A., 1985, 4. p. 131, Girininkas A. 1982, c. 19, Васко А., 1983, с. 18). Šie ryšiai